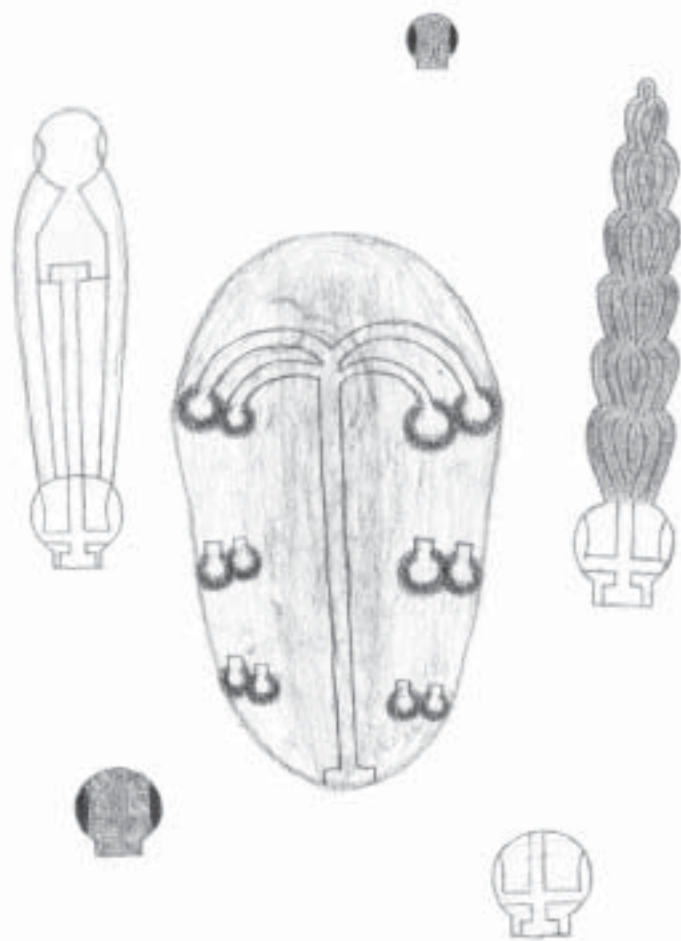

A *Kun Árpád* sivatagi

Néhány nappal azután, hogy nagyanyám elindult a bnokimókhoz, nagyapám otthon dolgozott egy sürgős dosszién. Abban a díszes, antik fotelben ült az íróasztala mögött, amely akkoriban még jómódú polgár mivoltát fejezte ki, de később varázslóként is megtartotta, és átvitte dantokpai kunyhójába. Akkor azonban még hivatalnokként, megoldott nyakkendőben a papírjaiba mélyedt, és egyszer csak arra riadt, hogy az íróasztal túloldaláról egy öregasszony mered rá. Hosszú percekbe telt, amíg a hajlott hátú, ráncos banyában beazonosította a nagyanyámat, aki legutoljára, amikor elbúcsúzott tőle, még fiatalasszony volt. Nehezen ismer-te fel azt a boszorkányt, akit addig csak a legvadabb szorongás vetített eléje nagyanyám egyik alakmásként, de akiről mindig kiderült, hogy mégse ő. Ekkor viszont semmi kétsége sem lehetett, hogy ki mutatkozik meg ebben a visszataszító lárvában.

Mégse mentél el, vagy már visszajöttél, kérdezte tőle bután, elcsukló hangon. Az öregasszony nem válaszolt, szó nélkül megfordult, és kiment a szobából. Amikor összeszedve minden bátorságát utána rohant, a másik már kint járt az utcán. Megérezve, hogy követik, hátrafordult, nagyapámra nézett. Tekintete hideg és élettelen volt, mégis olyan vadállati mohósággal szikrázott, mint annak a vízparton heverő krokodilnak a szeme, aki közeledő áldozatát figyeli. Nagyapám megtorpant, pillantását az öregasszonyon tartva, óvatosan hátrálni kezdett. Amikor úgy érezte, hogy biztonságos távolságba került, rohanni kezdett, és meg sem állt hazáig, ahol magára zárta a lakás ajtaját. Egész testében reszketett, mint aki életveszélyből menekült meg.

Még aznap este nagyanyám után indult a Szaharába. Akkor ért a bnokimókhoz, amikor rövid életű Édenkertjük teljes pompájában állt. Félőrültté tette a fájdalom, alig vette észre, hogyan perzselődik ki fű és virág, zsugorodik össze a tó, és hogyan kelnek útra egymás után a vízimadarak. Úgy érezte, addig nem tud megnyugodni, amíg ki nem deríti, hogy mi történt a nagyanyámmal. Részletesen kifaggatta a bnokimókat a párbajról, és az azután történekről. Rájött, hogy nagyanyám eltűnéséről a legtöbbet a marabutól és a fegyvereseitől tudhatna meg. De nem akadt a nyomukra egész francia-Afrikában, pedig Dahomey alkormányzójaként minden követ megmozgatott, hogy előkerítse őket. Még a lóvá tett fegyverkereskedővel is beszélt, akinél látta a marabu gyémántjait, de ő se tudott semmit. Tapasztalt tuaregek oldalán nekivágott annak a járhatatlan sivatagnak, ahol a marabu fegyveresei eltűntek. Meg akarta találni legalább a holttestüket és a málháikat, hátha azokból ki tud valamit következtetni nagyanyám eltűnésével kapcsolatban. De majdnem odaveszett a tuaregekkel együtt.

Még sokáig keresett, amíg belátta, hogy a bizonyosság, amit üldöz, délibáb. Akkorra már a nagyanyám hiánya sem lüktetett olyan fájdalmasan benne, csak tompán sajgott. Elfelejtette korábbi hivatalnoki életét, és ottmaradt a bnokimóknál. Elsajátította a nyelvüket, szokásaikat, meztelenül járt, nappal csillogott, éjjel foszforeszkált megfestett teste, mint nekik, és közönséges táncosként, darabos mozdulatokkal részt vett a bolygók táncában.

A bnokimóknak az alatt a fél évezred alatt, amíg a sivatag közepén éltek, személyes jó barátja lett a Lehetetlen, aki kipótolta azt a korty vizet, azt a marék kölest, ami jutott nekik, és hűtötte őket a legőrlőbb forróságban is. Ezen a baráton kívül más anyagtanulmányokra nem volt szükségük a mindennapjaikban. Kilenc nagyobb és egy óriási szellemüket külön kezelték, kiegyensúlyozott, már-már hűvös viszonyt ápoltak velük. A nagy ünnepeken eljárták nekik a bolygótáncot, de máskor mondhatni vallástalanok voltak. Afrikában szokatlan módon józanul gondolkodtak, és megfontoltan mérlegeltek, mielőtt cselekedtek volna. Nem voltak boszorkányaik, varázslóik, hogy hozzájuk rohanjanak, mint nálunk, Beninben az emberek, akik mindig valaki mást okolnak és panasznak be a gondjaikért.

Egy nagy szenvedélyük volt, amit náluk mindenki művelt. Annak az éjszakai égboltnak a tanulmányozása, amelyik fölöttük éjszakánként mindig felhőtlenül kitarult a világűr végtelene felé. Nem ismerték a távcsövet, szabad szemmel bámulták a csillagokat, fűszálak, botocskák segítségével mérték ki a helyüket és az egymástól való távolságukat, sziklába karcolta számításokat végeztek, és a csillagjárásból adódó legelvontabb matematikai problémákat is meg tudták oldani.

De mindez kevés lett volna ahhoz a pontos tudáshoz, amivel az univerzumról rendelkeztek, ha nem merészkednek ki a csillagok közé. Ehhez nem használtak szakfandert, bonyolult berendezéseket, rakétákat, mint a fehér ember, akinek egy-két űrszondája jutott csak túl a naprendszeren. Ők a lelküket küldték ki vizsgálandni, és több millió fényévnyi távolságra eljutottak. Többféle szert ismertek, amely bódulatot okoz, és tudták az akarattal úgy irányítani a testüket, hogy az tetszhalálba sülyedjen. Mindezt abból a célból, hogy a lelkük időlegesen kiszabadulva, elindulhasson felfedező útjára a világűrbe. Ahonnét egyesek elképesztő mennyiségű adathalmazzal tértek vissza, amit napokig karcoltak utána a sziklára, és a feljegyzéseikből adódó következtetéseket később hónapokig vonták le, bonyolult számításokat végezve a legbölcsőbbek. Mások viszont csak valamelyik, minden bnokimó által régóta ismert jelenséget, például az éppen zajló napkitörést vagy a Hold krátereit akarták megtapasztalni közelebbről, a saját lelkükkel, és csendben, feltűnés nélkül visszaszálltak. Útjuk során sokan nemcsak dermesztő bolygókat, fekete lyukakat, sistergő meteorokat láttak, hanem találkoztak halottak lelkeivel vagy elillant indulatokkal, áttetsző emlékfosz-lányokkal és gomolygó gyűlöletcsomókkal is.

Nagyapám minden világűrből nemrég visszatért bnokimót megkérdezett, hogy nem találkoztak-e nagyanyámmal, de azok csak rázták a fejüket. Később, amikor már megtanították rá, hogyan használja a bódító szereket, hogyan idézze elő magánál a tetszhalált, ő maga is tett csillagközi kirándulásokat. Jóllehet megbámult egy-egy üstökösöt és végiglátogatta a Szaturnusz mind a hatvanegynéhány holdját, olyan szenvedélyesen soha nem érdekeltek a csillagászati kérdések, mint a bnokimó férfiakat, akik hosszú órákig képesek voltak megvitatni mondjuk, hogy végül is hány olyan törpebolygó található a naprendszer határán, mint a

Plútó, és azok milyen rend szerint keringenek. Ő a nagyanyámat kutatta a csillagokon túl, de ott sem találkozott vele.

Aztán egyszer, amikor nem számított rá, megjelent neki. Magába mélyedve ült az egyik barlangi tó mellett, ahol jóleső hűvös volt a mélyebb üregek felől feláramló hideg levegőtől. A kint vakító napfényből a barlang nyílása csak annyit engedett be, hogy a nagyapám körül félhomály borongott.

Lustán megcsobbant mellette a víz, de nem tulajdonított neki különösebb jelentőséget. Tudta, hogy a földalatti barlangokban apró, vak krokodilok élnek, és úgy gondolta, hogy azok közül az egyik úszik el a közelében. Ezek a sivatagi krokodilok veszélytelenek voltak az emberre, kisebb rágszálókkal és rovarokkal táplálkoztak. Olyan apróra nőttek, hogy a tülekedő kecskék is agyontaposhatták őket. Hogy ez ne forduljon elő, a bnokimók mindig nagy körültekintéssel itatták a vízparton a kecskéiket. Mély szánalmat éreztek ez iránt a barlangi csúszómászó iránt. Azt tartották róla, hogy azoknak a volt óriási krokodiloknak a satnya utóda, amelyek hajdan a Szahara helyén lévő őserdők bő vizű tavaiban és folyóiban élet és halál urai voltak.

A krokodil csapott egyet a farkával, kibukkant a vízből. Miközben két lábra emelkedett, megnőtt és emberformája lett. Az emberré változott krokodil bőre saját fényvel csillogott, amelynek a világosságánál pontosan ki lehetett venni a különös lényt. Nagyapám többször eltűnődött rajta az alatt a néhány év alatt, amíg nagyanyámmal együtt élt, hogy egy gyönyörű nő hogyan képes annyira hasonlítani egy olyan rusnya állatra, mint a krokodil. Akkor ott, a föld alatt, bár az átváltozás csupán egy pillanat műve volt, tulajdon szemével láthatta, hogy a krokodil hosszú szája, kétfelé néző szeme, felfelé álló orrlika hogyan alakul át nagyanyám arcává.

Krokodilból lett nagyanyám megnyugtatta a nagyapámat, hogy ezúttal nem kell tőle félnie. Majd annyit mondott abban a lány tónusban, amit hajdan a legbizalmasabb óráikban használt vele, hogy most már eleget kereste őt a bnokimók között, térjen haza az övéhez.

Nagyapámnak nem maradt ideje válaszolni, mert nagyanyám összecsuclott. A következő pillanatban nagyapám térdén keresztben egy sivatagi krokodil élettelen teste hevert.

krokodil